Maltese Literature Group Inc.
Grupp Letteratura Maltija Ink.

Incorporation No. A8686H

Kull korrispondenza għandha tintbagħat lis-Segretarju f'dan l-indirizz:

MLG, 477 Royal Parade, Parkville, Victoria 3052

FOLJU T'AĦBARIJIET
Numru 222 :: NOVEMBRU, 2014

Editur: Paul Vella

paul.vella44@gmail.com

LAQGĦA ĠENERALI ANNWALI

Il-Laqgħa Ġenerali Annwali tal-**Grupp Letteratura Maltija Ink.** sejra tinżamm

fil-Boardroom taċ-Ċentru Malti ta' Parkville,

nhar il-Ġimgħa, 28 ta' Novembru, 2014, fis-7.30 pm.

Dak inhar issir elezzjoni għal kumitat ġdid. Kull membru jista' joħroġ għal xi pożizzjoni fuq il-kumitat jew jinnomina lil xi ħadd.

Dawk li huma membri finanzjarji biss jistgħu jattendu għal din il-laqgħa u jivvutaw.

Nisperaw li kulħadd jattendi.

L-ISTORJA TAL-INNU MALTI — *Kif sar u xi jfisser*

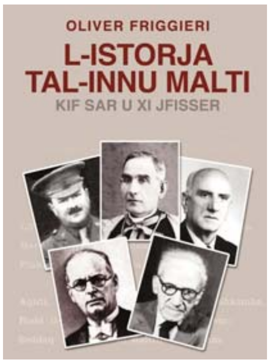

"Il-qawmien fi żmien il-Franċiżi, l-influwenza tar-Risorġiment Taljan, il-Kwistjoni tal-Lingwa, ir-rebħa tal-Malti bħala l-lingwa nazzjonali, it-twaqqif tal-blokki politiċi, l-irvell tas-Sette Giugno 1919, l-ewwel Parlament fl-1921: dan hu l-isfond ta' dan ir-rakkont dwar kif sar u xi jfisser l-Innu Nazzjonali ta' kolonja fil-mixja lejn is-sovranità. Fis-sena 1922, is-sena tal-ewwel Festa Nazzjonali u tal-ewwel preżentazzjoni tal-Innu Malti, il-Maltin affermaw formalment in-nazzjonalità tagħhom.

Din ir-riċerka turi li l-Innu Malti, waqt li hu l-prodott ta' ftit individwi, hu dokument ta' fażi storika u espressjoni tal-identità tipika ta' poplu sħiħ. Il-motiv mużikali tat-Tabib Robert Samut, il-versi ta' Dun Karm, l-armonizzazzjoni ta' Mro Paul Nani, l-adattament għall-banda ta' Mro Vincenzo Ciappara, u l-ħila organizzattiva ta' Dr Albert V. Laferla: l-Innu hu mument ġdid, dejjem fl-isfond tal-konfront qawwi bejn il-partiti.

L-Ewwel Taqsima tal-ktieb tirrakkonta kif l-Innu Malti sar u wasal sar-rikonoxximent kostituzzjonali (1922, 1941, 1964). It-Tieni Taqsima hi analiżi kelma b'kelma tal-versi tal-Innu. F'sitt versi biss hemm il-qofol tal-karattru Malti: Twemmin f'Alla, Lingwa Semitika, Kultura Ewropea. L-istil u l-kontenut tal-Innu jirriflettu l-fatti tal-Istorja. Iż-żewġ Taqsimiet jifformaw konklużjoni waħda.

L-Innu jiftiehem f'kuntest politiku. Dun Karm kiteb li ma kienx partitarju ta' Gerald Strickland meta kiteb bil-Malti, u ma kienx partitarju ta' Nerik Mizzi meta kiteb bit-Taljan. Kien jibża' mill-kulur tal-partiti. Imma wieħed mill-inċidenti kurjużi f'dan ir-rakkont hu l-fatt li hu sab ruħu jikteb appelli nazzjonali għall-Prim Ministru…"

OLIVER FRIGGIERI hu l-awtur ta' ħafna kotba (kritika, poeżiji, rumanzi, novelli). Aktar minn sittin ktieb tiegħu ġew maqlubin f'diversi lingwi u ġew ippubblikati f'pajjiżi barranin. Awtur ta' bosta studji ppubblikati f'rivisti akkademiċi internazzjonali. Indirizza madwar sebgħin kungress fi bliet Ewropej. Professur tal-Letteratura fl-Università. Jikteb bil-Malti, bit-Taljan u bl-Ingliż.

(Grazzi lil Joe Borg, Segetarju tal-Akkademja tal-Malti għal dan it-tagħrif)

L-INNU MALTI FL-ISKEJJEL

Waqt lejla li saret f'ġieħ Dun Karm, il-President Marie-Louise Coleiro Preca rrimarkat kemm hawn studenti li ma jafux l-Innu Malti. Il-President faħħret lill-Akkademja tal-Malti u lill-Ministeru tal-Edukazzjoni li ħasbu biex jistampaw kartelluni bl-Innu Malti biex jitqassmu fl-iskejjel primarji u sekondarji kollha. Il-President qalet li tittama li l-iskejjel li mhumiex ikantaw l-Innu Malti jerġgħu jibdew ikantawh. Il-Lejla f'ġieħ Dun Karm saret il-Palazz ta' Sant Anton nhar it-23 ta' Ottubru 2014 u kienet organizzata bejn il-Kumitat Festi Nazzjonali u l-Akkademja tal-Malti.

JUM DUN KARM

Ottubru huwa marbut mat-twelid u l-mewt tal-Poeta Nazzjonali Dun Karm. Huwa twieled f'Ħaż-Żebbug fit-18 ta' Ottubru 1871 u miet fit-13 tal-istess xahar disgħin sena wara. Fis-17 ta' Ottubru id-Direttorat għall-Kwalità u Standards fl-Edukazzjoni u l-Kumitat Festi Nazzjonali tellgħu ċeremonja għat-tfal tal-iskejjel li tfakkar lil dan il-poeta kbir Malti. Iċ-ċeremonja saret maġenb il-monument tiegħu fil-Furjana.
L-għodwa bdiet b'korteo mill-Iskola Primarja tal-Furjana fl-10 ta' filgħodu. Il-korteo mar sal-mafkar, u hemmhekk bdiet iċ-ċeremonja fejn sar qari ta' poeżiji mill-istudenti u tqegħid ta' fjuri mal-monument. Saru diskorsi mill-Ministru tal-Edukazzjoni u x-Xogħol, Evarist Bartolo, u mid-Direttur Ġenerali għall-Kwalità u Standards fl-Edukazzjoni, is-Sur Ian Mifsud. Il-kantanta Doreen Galea kantat xi poeżiji ta' Dun Karm, bil-mużika oriġinali tal-kompożitur Dominic Galea.
Fl-istess perjodu l-Kumitat Festi Nazzjonali kompla jfakkar lill-Poeta Nazzjonali b' diversi attivitajiet oħra.
Nhar il-Ħamis 23 ta' Ottubru, 2014 fil-Palazz ta' Sant'Anton, Ħ'Attard, saret serata kommemorattiva fis-7 ta' filgħaxija organizzata mill-Kumitat Festi Nazzjonali u l-Akkademja tal-Malti. F'din is-serata sar diskors tal-okkażjoni mill-poeta Achille Mizzi li tkellem dwar il-Poeżija Maltija wara Dun Karm. Il-Prof. Oliver Friggieri tkellem dwar is-sinifikat tal-versi tal-Innu Nazzjonali fi żmienna. Fl-istess serata ħadu sehem ukoll il-kor Għawdxi "Chorus Urbanus" taħt id-direzzjoni ta' Mro John Galea u kien hemm qari ta' poeżiji ta' Dun Karm.
Attività oħra saret fis-Sala tal-Ministeru t'Għawdex nhar it-Tnejn 27 ta' Ottubru fis-7 ta' filgħaxija bl-inizjattiva tal-Kumitat Festi Nazzjonali b'sinerġija mal-Kumitat Ċelebrazzjonijiet Nazzjonali u Reġjonali t'Għawdex flimkien mal-Akkademja tal-Malti.

"JUTTA HEIM" – *Rumanz ġdid ta' Immanuel Mifsud*

"F'jum minnhom f'Marzu 1980, fil-ħanut tal-kafè fejn taħdem, jitfaċċa raġel barrani u jordna tazza meraq tal-larinġ. Filgħaxija dan ir-raġel barrani jidħol fl-appartament ta' Jutta Heim u joħroġ l-għada filgħodu. F'dik l-għodwa, fil-ħanut tal-kafè fejn taħdem Jutta Heim, jerġa' jidħol ir-raġel il-barrani. Jidħol raġel ieħor liebes il-griż, pariġġ il-lewn ta' Alexanderplatz fejn jinsab il-ħanut. Dakinhar filgħaxija l-barrani u r-raġel liebes il-griż jaqsmu l-pjazza. Anki Jutta Heim, li mbagħad tisparixxi."
Nhar il-Ħamis, 30 ta' Ottubru, il-pubblikaturi Klabb Kotba Maltin, niedew ir-rumanz il-ġdid ta' Immanuel Mifsud, "Jutta Heim". It-tnedija saret għand Ċettina (Triq il-Merkanti, il-Belt) fis-7.00pm.
Dakinhar inqraw partijiet qosra mir-rumanz u saret intervista mill-blogger Mel Hart (http://melahart.com/).

State Government Victoria
Department of Premier and Cabinet
OFFICE OF MULTICULTURAL AFFAIRS AND CITIZENSHIP
Proudly supported by the Office of Multicultural Affairs and Citizenship

BOV
BANK OF VALLETTA p.l.c.
Uffiċċju Rappreżentattiv:
16 Watt Street, Sunshine 3020
Telephone: 9311-3222

ŻEWĠ KOTBA ĠODDA TA’ KARMENU MALLIA

Għadhom kemm ħarġu żewġ kotba ġodda tal-kittieb Malti, Karmenu Mallia (DOM Communications Ltd).

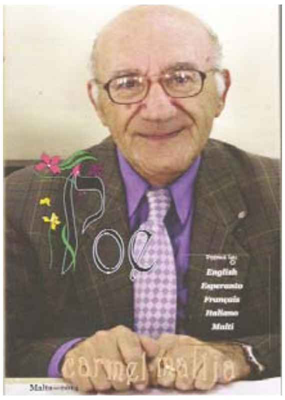

L-ewwel ktieb jismu **POE**, ġabra ta' poeżiji b'ħames lingwi: Esperanto, Franċiż, Ingliż, Malti, Taljan, bħala tifkira ta' erba’ kommemorazzjonijiet iċċelebrati dis-sena, jiġifieri:l-Indipendenza (50 sena), ir-Repubblika(40 sena), l-Għaqda fl-Unjoni Ewropea (10 snin), Il-Ħelsien (35 sena).
It-temi tal-poeżiji huma varji. Il-ktieb fih 127 paġna u ppubblikat minn Dom Communications Ltd.
Bħala introduzzjoni Mallia ġabar x'jgħidu xi awturi u filosfi fuq x'inhi l-poeżija bit-titlu: "Poetry? What is it?"
Il-qoxra ta' barra turi ritratt tal-awtur.
Mallia hu awtur ta' diversi ġabriet ta' poeżija b'diversi lingwi u rebaħ diversi premjijiet f'konkorsi kemm Malta kif ukoll barra.

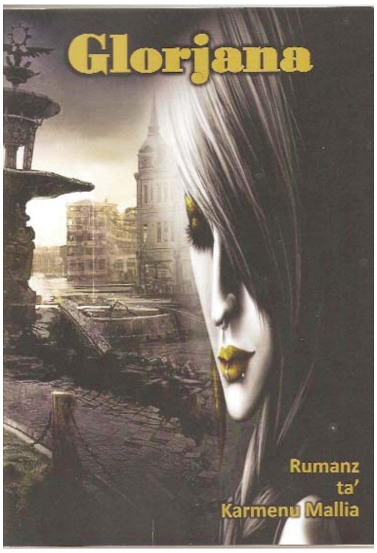

It-tieni ktieb hu r-rumanz **GLORJANA** ta' 202 paġna ppubblikat minn Dom ukoll.
L-istorja teħodna fi gżira bl-isem ta' Maltanova fejn fil-Parlament Pele', il-kap tal-Partit tal-Ħodor, ippropona l-bini ta' belt ġdida li semmewha 'Glorjana'. Mal-belt kellhom jibnu wkoll knisja, imma tgerfxu lil liema qaddis kienu se jiddedikawha. Fl-aħħar rebaħ San Sebastjan. Il-kelb 'Baqqu' kellu x'jagħmel sew fil-Parlament. Il-ħolma ta' Pele' bagħtitu Franza biex jgħin lill-patrijiet Sebasti fl-għajnuna tax-xjuħ u l-morda.
Dan hu l-ħames rumanz ta' Mallia wara t-Triloġija u Biża' u Kuraġġ ippubblikati mill-BDL. Mallia għandu wkoll rumanz bl-Esperanto ppubblikat snin ilu.Hu artikolista kemm fuq gazzetta Maltija kif ukoll fuq rivista barra bl-Esperanto.
Dar-rumanz Mallia kitbu biex jibbilanċja r-rumanz l-ieħor tiegħu: 'Il-Baruni ta' Ħal Qormi' li jitkellem fuq il-parti l-oħra l-antika ta' Ħal Qormi meta l-parroċċa ta' San Sebastjan kienet għadha ma teżistix.

STAMPAKELMA

— Ġabra ta’ ’l fuq minn elf stampa u elf kelma

Nhar il-Ġimgħa, 31 ta’ Ottubru, 2014, saret it-tnedija ta’ “Stampakelma”, ġabra ta’ ‘l fuq minn elf stampa u elf kelma, kliem u illustrazzjonijiet ta’ Trevor Zahra, Merlin Publishers (www.merlinpublishers.com)
Din it-tnedija saret fil-Malta Society of Arts, Palazzo De La Salle, 219 Triq ir-Repubblika, il-Belt Valletta, fis-7.30 pm.

Ittri li nirċievu...

Għażiż Paul, Irċevejt il-Folju Grupp Letteratura Maltija t’Ottubru 2014 u tgħaxxaqt naqra fuq il-ħidma siewja u kbira li qed issir minnkom biex ilsienna jibqa’ mkebbes, ħaj u rebbieħ f’kontinent hekk kbir bħall-Awstralja. Prosit u niżżikom ħajr.

*— **Mario Griscti.***

Għażiż Paul, Prosit tassew għall-aħħar ħarġa tal-folju. Nieħu pjaċir naqra fuq il-ħidma tagħkom tant 'il bogħod minn hawn, ħidma li inti qiegħed tiddokumentaha regolarment. Inselli għalikom ħafna. Nirrigrazzjak ħafna wkoll.

*— **Prof. Oliver Friggieri***

Għażiż Paul, Grazzi ħafna tal-Folju li bħassoltu, ħadt gost naqrah ħafna speċalment ir-rapport dwar il-Programm Muziko-Letterarju.
Prosit lilek u lil kull min ħadem minn wara l-kwinti għas-suċċess ta' dal-Programm importanti fil-kalendarju tal-Għaqda tagħna. Tislijiet sinċiera,

*— **Nazzarene Zerafa (Queensland)***

Għażiż ħabib Paul, Nirringrazzjak illi regolarment tgħaddili kopja tal-folju tal-Grupp Letteratura Maltija tal-Victoria. Iġibli memorji tant sbieħ taż-żmien li għaddejt fostkom għal kważi 4 snin. Komplu żommu l-lingwa Maltija ħajja fil-Victoria. Dan mhux għalikom biss tkunu qed tagħmluh imma għal pajjiżna u għall-ġenerazzjonijiet ta’ warajna. Inselli għall-membri kollha tal-GLM. Saħħiet minn Malta.

*— **Charles Mifsud,***
eks Konslu Ġenerali ta’ Malta fil-Victoria

Paul, Nirringrazzjak minn qiegħ qalbi tal-folju li bgħattli. Prosit u komplu oħorġuh għaliex veru jservi ta’ ħolqa bejn il-komunitajiet Maltin.
Tislijiet minn Kanberra,

*— **Joseph Pirotta***
Deputy High Commissioner